

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ІЗ
ВИКОРИСТАННЯМ ДИСКУСІЇ В СТАРШИХ КЛАСАХ
ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ**

Студентки 2 курсу групи МСО
Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальності 014.021 Середня освіта
(мова і література) (англійська)
Березюк Вікторії Валентинівни

Використання чужих ідей,
результатів і текстів мають

посилання на відповідне джерело

(прізвище та ініціали, посада, вчене звання, науковий ступінь)

_____

(підпис)

_____

(ініціали, прізвище)

Науковий керівник

Теклюк Г.П.

старший викладач, кандидат пед. наук

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

(підпис) _____

Голова комісії _____

(ініціали, прізвище)

(підпис) _____

Члени комісії _____

(ініціали, прізвище)

(підпис) _____

(ініціали, прізвище)

(підпис) _____

(ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2020 рік

ЗМІСТ	
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В СТАРШИХ КЛАСАХ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ.....	7
1.1 Концептуальні підходи до формування комунікативної компетенції учнів в старших класах загальноосвітньої школи.....	7
1.2 Теоретична модель формування комунікативної компетенції з використанням дискусії в старших класах загальноосвітньої школи.....	12
1.3 Поняття «комунікація» і «комунікативна компетенція» як категорії філософії, психології та педагогіки.....	21
Висновки до розділу 1.....	41
РОЗДІЛ II МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ДИСКУСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ В СТАРШИХ КЛАСАХ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ.....	42
2.1 Модель навчання дискусії як комплекс вправ для учнів старших класів загальноосвітньої школи.....	42
2.2 Методика моделювання комунікативної компетенції з використанням дискусії в старших класах загальноосвітньої школи.....	49
Висновки до розділу 2.....	55
РОЗДІЛ III ДОСЛІДЖЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ДИСКУСІЇ У СТАРШИХ КЛАСАХ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ.....	56
3.1 Перевірка запропонованої методики моделювання комунікативної компетенції учнів старших класів загальноосвітньої школи.....	56
3.2 Аналіз даних.....	64

Висновки	до	розділу
3.....	71	
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....		72
РЕЗЮМЕ.....		74
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....		76
ДОДАТКИ.....		85

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Арнольд, І. В. Стилїстика. Сучасний англїйська мова: Підручник для вузів [Текст] / І.В. Арнольд: Науч.ред. П.Е.Бухаркін. - М.: Флїнта Наука - 2016.-384 с.
2. Афанасьєва, О. В. Англїйська мова. Базовий рївень. 10 кл. [Текст]: підручник / О.В. Афанасьєва, І.В. Міхеєва, К.М. Баранова. - М.: Дрофа, 2014. - 253 с.
3. Бочарова, Л. П. Ігри на уроках англїйської мови на початковїй і середнього ступеня навчання [Текст] / Л.П. Бочарова // Іноземні мови в школі. № 3 - 2016 - 27 с.
4. Виноградова, О. С. Формування їншомовної комунїкативної компетенції з використанням проблемних методїв навчання їноземних мов на просунутому етапї спеціалїзованого вузу / О.С. Виноградова. - Москва, 2016. - 24 с.
5. Гордїєнко, Н. П. Використання дискусїї як методу формування комунїкативних навичок на старшому ступенї навчання їноземної мови в середнїй загальноосвітнїй школі [Текст] / Н.П. Гордїєнко // Молодий вчений. - 2015. - № 8. - 1114 с.
6. Гурвич, П. Б. До питання про специфіку методики викладання їноземних мов як науки [Текст] / П.Б. Гурвич // Іноземні мови в школі. Золотї сторїнки. - М., 2015. - 249 с.
7. Денїсова, Л. Г. Мїсце їнтенсивної методики в системї навчання їноземної мови в середнїй школі [Текст] / Л.Г. Денїсова. - Іноземні мови в школі. - 2015 - № 4. - 115 с.

8. Дьяченко, Н. П. Вірші, римування і пісні як засіб підвищення ефективності уроку англійської мови [Текст] / Н.П. Дьяченко // Педагогічний вісник. - 2016. - №3. - 115 с.

9. Дюфо, Б. Взаємодія і уяву учнів в практиці викладання мов [Текст] / Б. Дюфо // Комунікативне навчання іноземним мовам. - Перм, 2016. - 347 с.

10. Зарецька, Є. М. Риторика: Теорія і практика мовної комунікації [Текст] / О.М. Зарецька. - М.: Справа, 2015. - 480 с.

11. Карпіченкова, Е. П. Роль віршів і пісень у вивченні англійської мови [Текст] / Є.П. Карпіченкова // Іноземні мови в школі. - 2016 - № 5. - 59 с.

12. Кашина, Е. Г. Комунікативно-театральний метод навчання іноземної мови: розвиток множинних типів інтелекту у студентів [Текст] / О.Г. Кашина. Самара: Самарський державний університет - 2012. - 144 с.

13. Кашина, Е. Г. Викладач і студенти на сцені уроку-вистави [Текст] / О.Г. Кашина // Міжнародна науково-практична конференція. - 2017. - 14 с.

14. Кашина, Е. Г. Формування комунікативної компетенції [Текст] / О.Г. Кашина // Міжнародна науково-практична конференція / «Іноземні мови в науці та освіті: проблеми та перспективи». - 2015. №4. - 95 с.

15. Кашина, Е. Г. Роздуми у парадного під'їзду: професійна позиція сучасного викладача іноземної мови [Текст] / О.Г. Кашина // Учитель, учень, підручник. - 2014. - №52. - 321с.

16. Кашина, Е. Г. Російські техніки навчання // Сучасні технології 2016. - № 6. - с. 67-96.

17. Кашина, Е. Г. Англійська для спеціальних академічних цілей і англомовне середовище навчання в контексті інтернаціоналізації вищої

освіти [Текст] / О.Г. Кашина // Учитель, учень, підручник. - 2015. - №4. - с. 38.

18. Китайгородська, Г. А. Інтенсивне навчання іноземних мов [Текст] / Г.А. Китайгородська. - Іноземні мови в школі - 2015 - № 2. - 239 с.

19. Мильруд, Р. П. Сучасні концептуальні принципи комунікативного навчання іноземних мов [Текст] / Р.П. Мильруд // ІЯШ.- 2016. - №5 - 128 с.

20. Мильруд, Р. П. Коммуникативність мови і навчання розмовної граматики (упрощеним пропозицій) [Текст] / Р.П. Мильруд // ІЯШ.- 2016.- № 2.- 149 с.

21. Морозова, І. Г. Використання дискусії на заняттях іноземної мови в рамках проблемного навчання при підготовці сучасних фахівців [Текст] / І.Г. Морозова // Іноземні мови. Теорія і практика - 2016. - № 1. - 59 с.

22. пасів, Е. І. Урок іноземної мови в середній школі [Текст] / Є.І. Пасів. - М.: Просвещение, 2016. - 223 с.

23. Поспелова, М. Д. Навчання питальним структурам на уроках англійської мови [Текст] / М.Д. Поспелова // ІЯШ.- 2016. - № 5. - 248 с.

24. Пряхін, М. Н. Практикум з курсу «Журналістська майстерність» [Текст] / М.М. Пряхін. - Москва: УДН - 2015. - 34 с.

25. Рабинович, Ф. М. Інтенсивні методи навчання та середня школа [Текст] / Ф.М. Рабинович. - Іноземні мови в школі. - 2017. - № 1. - 238 с.

26. Соловова, О. М. Методика навчання іноземних мов: Базовий курс лекції [Текст] / О.М. Соловова. - М.: Просвещение, 2016.-256 с.

27. Скалкин, В. Л. Комунікативні вправи англійською мовою [Текст] / В.Л. Скалкин. - М., 2015. - 36 с.

28. Хасаншин, Р. Г. Про деякі аспекти навчання говорінню студентів немовних вузів [Текст] / Р.Г. Хасаншин // Вісник ТИСБИ. - Казань, 2016. - № 2. - с.142-154.
29. Волков, К.Н. Психологи о педагогических проблемах. — М.: Просвещение, 1981. - 127 с.
30. Гальперин, П.Я. К теории программированного обучения. - М.: Знание, 1967. - 119 с.
31. Гармаш, Е.Н. Формирование педагогической культуры будущего учителя: Автореф. дис канд. пед. наук. — М., 1990. — 14 с.
32. Гафурова, Н.В. О развитии ключевых компетентностей средствами информатики / Н.В. Гафурова // Информационные технологии в образовании. — 2003. — Режим доступа: <http://ito.ru/2003/i/1/I-2317.html>.
33. Гез, Н.И., Ляховский, М.В., Миролюбов, А.А. Методика обучения иностранному языку в средней школе. Учебник / Н.И. Гез, М.В. Ляховский, А.А. Миролюбов. - М.: Высшая школа, 1982. — 373 с.
34. Гейхман, Л.К. Интерактивное обучение общению.: Дис... д-ра. пед. наук. — Екатеринбург, 2003. — 426 с.
35. Гербарт, И.Ф. Избранные педагогические сочинения. - Т 1. — М., 1940.-401 с.
36. Городецкий, Б.Ю. О лингвистических уровнях в плане содержания // Уровни языка и их взаимодействие. Тезисы научной конференции. — М., 1967. — с. 54-57.
37. Гриншпун, И.Б. Идеи Джекоба Леви Морено в контексте развития западноевропейской и североамериканской психологии XX столетия. — М., 2002. - 240 с.
38. Гриценко, Л.И. Теория и методика воспитания: Личностно-социальный подход: Учебное пособие для вузов. — Изд-во: Академия, 2005. — 240 с.

39. Громов, Г.Р. Национальные информационные ресурсы: проблемы промышленной эксплуатации. — М.: Наука, 1985. — 237 с.
40. Грохальская, О.Г. Направления взаимодействия учебной и научно- исследовательской деятельности УРАО / О.Г Грохальская // Вестник Университета Российской академии образования. - 1996,- №2. - с. 9-14.
41. Давыдов, В.В. Виды общения в обучении / В.В. Давыдов. Содержание и строение учебной деятельности школьников // Психологические проблемы обучения младших школьников. - М., 1978. - с. 149-160.
42. Джонассен, Д.Н. Компьютеры как инструменты познания / Д.Н. Джонассен // Информатика и образование. -1996. - №4. - с. 117-139.
43. Добрович, А.Б. Воспитателю о психологии и психогигиене общения. — М.: ИНФРА-М, 2003. - 361 с.
44. Дьюи, Дж. Демократия и образование. - М.: Педагогика-Пресс, 2000. -384 с.
45. Ершова, А.П., Букатов, В.М. Режиссура урока, общение и поведение учителя. - М., 1998. - 228 с.
46. Жилин С.М., Жилина Л.В. Организация школьной корпоративной сети / С.М. Жилин, Л.В. Жилина // Информатика и образование. Серия: Педагогика. - 2006. - № 1. - с. 23-25.
47. Жинкин, Н.И. Психологические основы развития речи // В защиту живого слова. - М., 1966. - с. 65-138
48. Жожиков, А.В. Культура и образование в условиях информатизации общества / А.В. Жожиков // Информатика и образование. - 2003. - №5. - с. 34-44.
49. Жуков, Ю.М., Петровская, Л.А., Растенников В.П. Диагностика и развитие компетентности в общении. - М.: МГУ, 1990. — 104 с.

50. Журавлев, И. К. Бок о бок с компьютером / И.К. Журавлев // Педагогика. — 1990. - № 1. — с. 149-153.
51. Занков, Л. В. Избранные педагогические труды. — М., 1990. - 117 с.
52. Зверева, О.А., Зайцев С. Г., Новые информационные технологии в образовании и управлении учебным заведением / О.А. Зверева, С.Г. Зайцев // Компьютеры в учебном процессе. — 1996. — № 8. — с. 12-14.
53. Зайцева, Ж.Н. Открытое образование — объективная парадигма XXI века. — М.: Издательство МЭСИ, 2000. — 288 с.
54. Зимняя, И.А. Педагогическая психология. — Ростов-н/Дону, 1997. —480 с.
55. Иванец, И.И. Педагогические условия развития речевых коммуникаций старших школьников: Автореф. дис.... канд. пед. наук. — Ростов- н/Дону, 1997. - 23 с.
56. Ильин, Е.Н. Путь к ученику. — М., 1988. - 224 с.
57. Ильченко, О.А. Организационно-педагогические условия сетевого обучения. - М., 2002. - 123 с.
58. Каган, М.С. Мир общения: проблемы межсубъективных отношений. - М., 1991.-315 с.
59. Калмыков, А.А. Коммуникация как виртуальность / А.А. Калмыков // Ежегодник Российского психологического общества. — 2002. — Т.9 №1. — С. 169-
60. Кальней, В.А. Технология мониторинга качества обучения в системе «ученик — учитель» // Методическое пособие для учителей / В.А. Кальней, С.Е. Шишов. - М.: Педагогическое общество России, 1999. — 86 с.
61. Кан-Калик, В.А. Учителю о педагогическом общении: Книга для учителя. — М.: Просвещение, 1987. - 190 с.

62. Каптеев, П.Ф Педагогический процесс. — М.: Русская школа, 1905. —51 с.
63. Каратун, С.М., Скочин, Д.Я. Информационно-образовательная среда для исследования систем массового обслуживания с помощью имитационных моделей. — М., 2005. - 110 с.
64. Караулов, Ю.Н. Русский язык и языковая личность. — М.: Русский язык, 1987. - 67 с.
65. Килпатрик, В.Х. Метод проектов. — JL, 1925. — 43 с.
66. Кларк Ч. Информационные и коммуникационные технологии: революция в образовании / Ч. Кларк // Информатика и образование. Серия: Педагогика. - 2003. - №4. - С. 25-28.
67. Клейман, Г.М. Школы будущего: компьютеры в процессе обучения / Пер. с англ. - М., 1987. — 78 с.
68. Ключева Е.В. Возможности использования компьютера при изучении алгебры в педагогическом университете / Е.В. Ключева // Информационные технологии в образовании. - 2005.
69. Кондратьева, С.В. Психолого-педагогические аспекты общения: Учебное пособие по спецкурсу для студентов 3-4-х курсов / С.В. Кондратьева. - Гродно, 1982. - 64 с.
70. Коротков, А.М. Компьютерное образование с позиции системно-деятельностного подхода / А.М. Коротков // Педагогика. - 2004. - №2. - с. 10-15
71. Кочергин, В.Н. Педагогические условия формирования коммуникативной культуры подростков в деятельности детских организаций.: Дис. канд. пед. наук. — Казань, 1993. - 195 с.
72. Красношлыкова, О.Г. Создание единого информационного пространства как условие развития муниципальной системы образования /
О.Г. Красношлыкова // Информатика и образование. Серия: Педагогика. - 2005. — №12- с. 6-8

73. Кривошеев, О.А. Проблемы оценки качества программных средств учебного назначения / О.А. Кривошеев // Сб. докладов первого научно- практического семинара «Оценка качества программных средств учебного назначения». - М.: Гуманитарий, 1995. - с. 5-12.

74. Крупская, Н.К. Избранные педагогические произведения. - М., 1968. —695 с.

75. Крюкова, О.П. Самостоятельное изучение иностранного языка в компьютерной среде (на примере английского языка) / О.П. Крюкова. — М.: Логос, 1998. — 126 с.

76. Кугунуров, В.В. Приобщение студентов к общечеловеческим ценностям в процессе дистанционного образования: Автореф. дис. канд. пед. наук. — Якутск, 2004. — 19 с.

77. Кузьмина, Н.В. Способности, одаренность, талант учителя. - Л.: Знание, 1985. — 31 с.

78. Кузнецова, Л.И. Основы специальной психологии: Учебное пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений / Л. В. Кузнецова, Л. И. Переслени, Л.И. Солнцева и др. (Под ред. Л. В. Кузнецовой). — М.: Издательский центр «Академия», 2002. — 480 с.

79. Ланда, Л.Н. Алгоритмизация обучения. — М.: «Просвещение», 1966. -34 с.

80. Лейбовская, Н.А. Педагогические факторы интенсификации учебного процесса в высшей школе (На материале обучения иностранным языкам в техническом вузе): Автореф. дис.... канд. пед. наук. — М., 1985,- 16 с.

81. Лейметс, Х.И. Понятие коммуникации. — Тарту. : Изд-во Тарт. Ун-та, 1974. - с. 60-67.

82. Леонтьев, А.А. Речевая деятельность. Основы теории речевой деятельности / под редакцией А.А. Леонтьева. — М.,1974. - 123 с.

83. Ломов, Б.Ф. Особенности познавательных процессов в условиях общения / Б.Ф. Ломов // Психологический журнал. - 1980. — т. 1 .№5. — с. 19-22.

84. Локтюшина, Е.А. Компьютеры в учебно-воспитательном процессе школы и вуза : Учеб. пособие по спецкурсу / Локтюшина Е.А., Петров А.В.. — Волгоград: Перемена, 1996. - 100 с.

85. Макаренко, А.С. Некоторые выводы из педагогического опыта. Соч. в 7 т.-М., 1951. т. - 5.-318 с.

86. Малашихина, Н.В. Сущность аксиологического подхода и его применение в педагогике. — Режим доступа: http://www.rusnauka.eom/ONG/Pedagogica/5_malashihina%20n.v..doc.htm

87. Матюшкин, А.М. Теоретические вопросы проблемного обучения. - М., 1981.-73 с.

88. Clark, L. H. Secondary and middle school teaching methods [Text] / L.H.Clark. Collier Macmillan - 2015. - 522 p.

89. Lawtie, F. Teaching speaking skills 2-overcoming classroom problems [Text] F. Lawtie / Collier Macmillan - 2016. - 412 p.

90. Penny, A. Coursebook for language teaching [Text] / A. Penny / Cambridge University Press. - 2016. - 332 p.

91. Tekliuk H. Techniques and Strategies of Critical Thinking Development in the Process of ESL Teaching // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, VIII (89), Issue: 221–Budapest, 2020. – p.42